

Training Gentle teaching

Gentle Teaching bij mensen met een verstandelijke beperking

Kennismaking

- Wat verwacht je van deze cursus
- Wat zijn je beelden /verwachtingen over gentle teaching
- Vertel iets over de mensen waar je mee werkt
- Heb je te maken met 'probleemgedrag'
- Wat is voor jou belangrijk in je werk
- Met welke methodieken ben je vertrouwd

2 © Stichting Gentle Teaching

Opzet van de training

- Vanuit de theorie, maar gericht op een cliënt

1. Introductie, wat is Gentle Teaching?
2. Beeldvorming over de cliënten
3. Betekenis van Gentle Teaching voor de begeleider
4. Gentle Teaching in je basishouding
5. Verbetering levenskwaliteit
6. Methodische aspecten van Gentle Teaching
7. Omgaan met escalaties

3 © Stichting Gentle Teaching

Uitgangspunten en doel van Gentle Teaching

- Mensen zijn sociale wezens en hebben behoefte aan
 - Een onvoorwaardelijke relatie met belangrijke anderen
 - Deel zijn van een veilige en zorgzame samenleving
- Mensen hebben de steun van anderen nodig op momenten dat ze zich kwetsbaar voelen
- Mensen hebben hun eigen potenties en kwaliteiten, die de drang hebben zich te ontwikkelen *zoals een zaadje de drang heeft om een bloem te worden*

4

© Stichting Gentle Teaching

Kerndoel van gentle teaching is

- Het ontwikkelen van een veilige en liefdevolle relatie (companionship) waarbinnen
 - de cliënt ons vertrouwt en ons natuurlijke gezag aanvaardt, en zich niet neer hoeft te leggen bij onze macht;
- In plaats van
- we de cliënt kunnen ondersteunen op stressvolle momenten;
 - we de cliënt kunnen begeleiden in zijn dagelijks leven en de ontwikkeling van zijn kwaliteiten;
 - de begeleider vanuit een positieve en stimulerende energie kan werken.

5

© Stichting Gentle Teaching

Companionship

- Je voelt je veilig bij mij
- Je voelt je geliefd door mij
- Je bent liefdevol naar mij
- Je voelt je verbonden met mij

Gentle Teaching is een intentioneel leerproces, gericht het aanleren van deze gevoelens. Aanleren van gevoelens is een vorm van ervaringsgericht leren.

6

© Stichting Gentle Teaching

Veilig voelen: vrij van angsten

- Angst door traumatische ervaringen
- Angst voor mensen
- Angst om niet genoeg te krijgen
- Angst om verlaten te worden
- Angst om niet te weten wat iemand van je wil
- Angst om niet te weten wat te doen
- Angst door wanen of hallucinaties e.d.
- Angst door fysieke pijn of ongemakken
- Angst om gestraft of afgewezen te worden
- Angst door gebrek aan overzicht

7

© Stichting Gentle Teaching

Geliefd voelen

- Weten dat de ander
 - Vanuit persoonlijke betrokkenheid
 - Voelt hoe jij je voelt
 - En onvoorwaardelijk doet wat hij kan om je gelukkig te maken
- Onvoorwaardelijk
 - Iets doen voor de cliënt is niet afhankelijk van het gedrag van de cliënt
 - Ook als de cliënt schadelijk gedrag vertoont, blijft je houding liefdevol en veilig
 - Onvoorwaardelijk betekent niet dat alles goed is, maar dat er geen belemmeringen zijn in het contact

8

© Stichting Gentle Teaching

Liefdevol voelen en uiten

- Vanuit jezelf vriendelijk, behulpzaam, zorgzaam zijn zonder er iets voor terug te willen
- Dit is gebaseerd op de innerlijke kernkwaliteit van ieder mens om liefdevol te kunnen en willen zijn

9

© Stichting Gentle Teaching

Zich verbonden voelen

- Het is goed om bij elkaar te zijn, interesse in elkaar te hebben en samen bezig te zijn.
- Zo'n vertrouwen in de ander hebben dat je zijn leiding op moeilijke momenten als steun ervaart
- Erop vertrouwen dat de ander er voor je is als je hem nodig hebt
- Je niet afgewezen voelen als je niet altijd kan krijgen wat je zou willen

10

© Stichting Gentle Teaching

Leermiddelen

- Handen en manier van aanraken
- Ogen en gelaatsuitdrukking
- Stem en woorden
- Aanwezigheid (fysiek, mentaal, emotioneel)
- Een gezamenlijke activiteit

Ben je bewust van de herinnering die de cliënt heeft aan het gebruik van deze leermiddelen

11

© Stichting Gentle Teaching

Volledig aanwezig zijn

- Blijf afgestemd op de gevoelens van de cliënt
- Denk niet aan gisteren of morgen
- Heb geen oordelen of verwachtingen
- Verlies het contact met jezelf niet
- ou een open gewaarzijn voor de omgeving

12

© Stichting Gentle Teaching

Goed begin, midden en eind

- Goed begin
 - Goede voorbereiding en motivatie
 - Afstemmen op wat de cliënt nodig heeft
 - Liefdevolle aanwezigheid
- Goed in het midden
 - Volle aandacht het hier en nu
 - Verdeling van aandacht tussen de cliënt en jezelf
- Goed aan het eind
 - Rond goed af met de cliënt
 - Laat negatieve gevoelens achter en neem goede ervaringen mee

13

© Stichting Gentle Teaching

2. De cliënt

Beeldvorming over de cliënt
en hoe deze de wereld
ervaart.

Belang van juiste beeldvorming

beeldvorming op basis van Gentle Teaching

- Goede omgang met, en begeleiding van de cliënt
- Negatieve beelden roepen negatieve gevoelens op
 - Hij manipuleert
 - Hij liegt / is onbetrouwbaar
 - Hij probeert ons uit / speelt ons tegen elkaar uit
 - Hij zuigt me helemaal leeg
 - Hij is verwend
 - Hij weet precies wat hij doet / hij doet het erom
 - Hij claimt
 - Hij probeert de grenzen op de zoeken
 - Hij is agressief

15

© Stichting Gentle Teaching

Oorzaken van 'probleemgedrag'

- Frustratie door gebrek aan levenskwaliteit
- Onvoldoende gevoel van verbonden zijn met anderen
 - Niet verantwoordelijk voelen voor het welzijn van anderen
 - Niet toegankelijk zijn voor ondersteuning/leiding door anderen
- Gebrek aan zelfcontrole
 - Bij stress die voortkomt uit frustratie
 - Bij stress die van 'binnenuit' komt
- Onvoldoende inzicht en vaardigheden
- Angsten
- Verkeerd rolmodel / voorbeeld

16

© Stichting Gentle Teaching

Wie is de cliënt?

- Wat is kenmerkend aan de cliënt?
- Ervaart de cliënt een gevoel van companionship ?
- Voelt de cliënt zich wel of niet veilig en hoe kan je dat zien?
- Hoe heeft de cliënt zich tot nu toe ontwikkeld ?
- Welke bijzondere kwetsbaarheden heeft de cliënt ?
- Welke ingrijpende levenservaringen heeft de cliënt?

17

© Stichting Gentle Teaching

Talenten en problemen van de cliënt

- Wat zijn de talenten van de cliënt ?
 - *Wat vindt hij leuk om te doen en waar is hij goed in*
 - *Wat maakt hem leuk en aantrekkelijk*
 - *Welke dingen kun je leuk gaan vinden in plaats van vervelend*
- Wat zijn de problemen van de cliënt ?
 - *Welke handelingen zijn (soms) moeilijk voor hem om zelf te doen*
 - *Welke moeilijkheden ervaart hij in de omgang met anderen*
 - *Welke moeilijkheden ervaart hij met zichzelf*
 - *Welk verdriet draagt hij met zich mee*

18

pag 36 werkboek

© Stichting Gentle Teaching

Is er een goede relatie?

- voelt de cliënt zich altijd veilig en geliefd bij ons?
- Is er spontane wederkerigheid?
- Kunnen we de cliënt op een 'gentle' manier begeleiden als hij gefrustreerd is?
- Zoekt de cliënt ons op of zondert hij zich af bij problemen?
- Reageert de cliënt op een uitnodiging of alleen op macht?

Zie ook het werkboek op pag. 37

19

© Stichting Gentle Teaching

Verbonden of niet verbonden

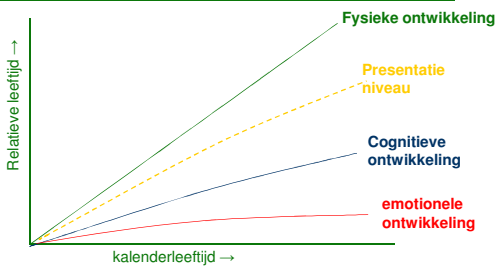
• Verbonden - Ontspannen lichamelijk contact - Bij je blijven /terugkeren - Warme blik - Accepteert betrokkenheid - Belangstelling tonen - Zelfwaardering - Anderen in je ruimte accepteren - Samen doen	• Niet verbonden - Vastklampen of afweer - Weglopen - Oogcontact vermijden - Sluit zich af - Niet reageren op anderen - Zelfverwonding / zelfverwaarlozing - Schreeuwen / agressie - In eigen activiteit opgaan

20

© Stichting Gentle Teaching

Een disharmonische ontwikkeling

21

© Stichting Gentle Teaching

egocentrisch of sociaal

Egocentrisch

Gedrag:

- Naar binnen gekeerd
- Ik doe wat ik wil
- Niet kunnen delen

Gevoel:

- Geïsoleerd voelen
- Niet geliefd voelen
- Laag zelfbeeld
- Anderen niet vertrouwen

Sociaal

Gedrag:

- Naar buiten gericht
- Samen doen
- Willen delen

Gevoel:

- Verbonden voelen
- Geliefd voelen
- Sterk zelfbeeld
- Op anderen vertrouwen

22

© Stichting Gentle Teaching

Bijzondere levenservaringen

- Niet ontwikkelen van een hechte relatie (binding)
- Gedisciplineerd worden
- Te hoog of te laag ingeschat worden
- Onterecht aangesproken worden op afspraken
- Goed bedoelde hulp als overheersing ervaren
- Rouw en verlies van personen

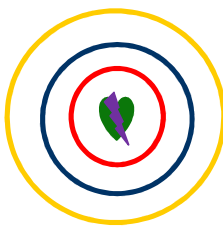
Resultaat : negatieve leerervaringen met mensen en mogelijk ook traumatische patronen

23

© Stichting Gentle Teaching

Het probleem zit in het hart en niet aan de buitenkant

Vaardigheden, taalgebruik, gedrag, competenties, geconditioneerde patronen

Cognitieve draagkracht

Sociaal emotionele draagkracht

Persoonlijke verlangens en kwaliteiten

Bijzondere kwetsbaarheden en trauma's

24

© Stichting Gentle Teaching

Interactief: kunnen of aankunnen

Waar komt het gedrag vandaan?

- Schets een beeld over de (disharmonische) ontwikkeling van de cliënt
- Welke onderliggende kwetsbaarheden of trauma's kunnen een rol spelen
- Benoem enkele opmerkelijke gedragingen
 - Wat bepaalt de vorm van het gedrag? (vul een **V** in)
 - Wat bepaalt het feit dat het gedrag voor komt? (vul een **O** in)

Pag 40 werkboek

3. De begeleider

De betekenis van Gentle Teaching voor de ontwikkeling van de begeleider

Werken met Gentle Teaching

- Inzicht in je gewoontepatronen
- Wees overtuigd van de noodzaak
- Werk met je eigen emoties
- Leer "los te laten"
- Beschik over kennis en vaardigheden
- Durf te veranderen
- Word een gentle-professional
- Leer om volledig aanwezig te zijn

Hoe reageer je op verstorend gedrag?

- **Overheersend / koud**
 - Op het gedrag aanspreken
 - Verantwoordelijk stellen voor de gevolgen
 - Waarschuwing geven
 - Streng kijken
 - Streng praten / schreeuwen
 - Straffen
 - Stevig beetpakken
 - Afzonderen / separeren
 - Negeren
 - Pas weer helpen bij beter gedrag
- **Ondersteunend / warm**
 - Geruststellen
 - De gevolgen opvangen
 - Warme ondersteuning bieden
 - Geven waar het kind om vraagt
 - Onvoorwaardelijke hulp bieden
 - Nabijheid bieden
 - Bescherming bieden
 - Warm en veilig oogcontact zoeken
 - Rustig en vriendelijk praten
 - Wederkerigheid ontlocken
 - Geweldloze houding en communicatie

28

© Stichting Gentle Teaching

Welke emoties roept de cliënt bij je op en waardoor?

- **Vreugde** => lachen, samen plezier maken, samen zijn
 - **Zorg / compassie** => helpen, beschermen, zorgen, blij maken
 - **Irritatie / boosheid** => afwijzen, boos doen
 - **Onzekerheid / angst** => afstand nemen, tegenaanval, jezelf beschermen
 - **Onmacht** => boosheid, zelfkritiek, klagen
 - **Afkeer** => afwijzen, negeren
- Onderzoek emoties die afstand creëren en transformeer ze in emoties die nabijheid bevorderen. Pag 46 werkboek*

29

© Stichting Gentle Teaching

Werken met negatieve emoties

- Herkennen
- Voelen
- Accepteren
- Onderzoeken
- Loslaten
- transformeren

30

© Stichting Gentle Teaching

Ontwikkelen van compassie *Transformeren van boosheid*

- Compassie is een combinatie van empathie, inzicht en actie, gericht op het welzijn van de ander
- Probeer je in te leven in wat de cliënt doormaakt
- Stel je voor dat dit jou, of iemand die je graag mag zou overkomen, wat zou je dan proberen te doen

31

© Stichting Gentle Teaching

Een gentle professional

- Geef de cliënt wat hij/zij nodig heeft: persoonlijke betrokkenheid, liefde, veiligheid en deskundige hulp
- Maak contact met de cliënt van hart tot hart, en handel op basis van inzicht, kennis en ervaring
- Voel de onmacht en het lijden van de ander, en zet deze emotie om in actie om hem/haar te helpen
- Bewaak je eigen grenzen en die van de ander
- Wees ook liefdevol voor jezelf en je collega's
- Vertrouw op de kracht die je in je hebt
- Haal voldoening uit het werken vanuit compassie
- Houd vast aan je oorspronkelijke motivatie

32

© Stichting Gentle Teaching

Interactief: Wat zijn je sterke en je kwetsbare kanten ?

- Welke kwaliteiten heb je om Gentle Teaching mogelijk te maken
- Wat maakt het moeilijk om Gentle Teaching toe te passen
- Welke punten wil je verder ontwikkelen?

Zie pag. 42 van het werkboek

33

© Stichting Gentle Teaching

4. Grondhouding

Ontwikkeling van een Cultuur van Hoop

De cultuur van hoop *Essentie van de basishouding*

- Laat je persoonlijke betrokkenheid ervaren
- Vermijd conflicten
- Beperk het aantal regels waar de cliënt zich aan moet houden
- Gentle taalgebruik
- Bied hulp als dat wenselijk is
- Vorm één zorgzame gemeenschap
- Realiseer gelijkwaardigheid
- Gebruik geen straffen of beloning
- Betrokkenheid is belangrijker dan prestatie
- Richt je op de persoon als geheel; niet op het gedrag
- Versterk de identiteit van de cliënten
- Streef in alles het geluk van de cliënten na
- Wees echt en speel geen toneel
- Ontwikkel cultuurdragers

35

© Stichting Gentle Teaching

Persoonlijke betrokkenheid

- Laat de cliënt je betrokkenheid ervaren !!!
- Zie de cliënt als mens en niet als geval of diagnose
- Laat de cliënt ervaren dat je je inleeft in hoe hij zich voelt
- Sluit je niet af voor het lijden of de onmacht van de cliënt
- Zie functionele contacten als een mogelijkheid om jezelf aan de cliënt te laten zien
- Contact en betrokkenheid is belangrijker dan het leveren van een prestatie of het doen van een activiteit

36

© Stichting Gentle Teaching

Vermijd conflicten

- Geef de cliënt wat hij vraagt om te kunnen geven wat hij nodig heeft.
- Stap uit geconditioneerde patronen van actie – reactie
- Verlang geen dingen van de cliënt waar hij niet aan kan voldoen
- Stel geen voorwaarden aan het bieden van hulp
- Hanteer geen zinloze regels die leiden tot conflicten

37

© Stichting Gentle Teaching

Gentle taalgebruik

- Praat niet over het gedrag van de cliënt maar over de gevoelens van hem/haar
- Vermijd stigmatiserend taalgebruik, zoals
 - Hij probeert ons uit
 - Hij is claimend
 - Hij speelt ons tegen elkaar uit
 - Hij probeert ons op de kast te krijgen
 - Hij zuigt me helemaal leeg
 - Hij kijkt tot hoever hij kan gaan
 - Hij is verwend
 - Hij manipuleert
 - Hij liegt

38

© Stichting Gentle Teaching

Bied hulp als dat wenselijk is

- Zie het bieden van hulp als een mogelijkheid voor relatieontwikkeling
- Bied daarom niet alleen hulp bij wat de cliënt echt niet zelf kan, maar ook op andere momenten als hij dat wil
- Bied de hulp onvoorwaardelijk
- Zelfredzaamheid is zinvol als er een gezonde basis van verbondenheid en zelfvertrouwen is

39

© Stichting Gentle Teaching

Vorm één zorgzame gemeenschap

- Betrek de cliënten bij wat je doet
- Begroet iedereen en zeg gedag als je weg gaat
- Stimuleer onderlinge interesse en behulpzaamheid
- Praat met elkaar en niet over elkaar
- Benut iedere ontmoeting als mogelijkheid om contact te maken
- Creëer een sfeer van gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor het welzijn van allen

40

© Stichting Gentle Teaching

Realiseer gelijkwaardigheid

- Geen privileges voor begeleiders
- Hanteer geen regels die voor de cliënt zelf geen nut hebben
- Gebruik geen overheersende methoden om het gedrag van de anderen te beïnvloeden
- Maak geen afspraken met de cliënt waar hij zich niet aan kan houden

41

© Stichting Gentle Teaching

Gebruik geen straf

Straf heeft ongewenste bij-effecten

- Correctie achteraf, je hebt het gedrag niet kunnen voorkomen
- Je leer de cliënt bang voor je te zijn
- Je leert de cliënt dat straffen van anderen ok is
- Je leert de cliënt zich aan te passen aan de externe omgeving ipv zorgzaamheid voor de omgeving
- Je leert anderen dat de cliënt 'slecht' is; dit kan leiden tot stigmatisering en uitsluiting
- Het is voor jezelf niet leuk werken

42

© Stichting Gentle Teaching

Betrokkenheid of presteren

- Betrokkenheid is belangrijker dan presteren
- Stel geen eisen aan samen-zijn of samen-doen waardoor de ander gefrustreerd raakt en afhaakt

43

© Stichting Gentle Teaching

Zie de cliënt als geheel

- Lichaam – ziel – geest – levensverhaal – relaties
- (Er)ken het levensverhaal van de cliënt
- Kijk niet naar het gedrag, maar probeer je in te leven in wat hij/zij voelt
- Geef ruimte aan het uiten van emoties, ook als is dat niet gemakkelijk te hanteren
- Heb oog voor existentiële vragen die hij/zij kan hebben

44

© Stichting Gentle Teaching

Versterk de (liefdevolle) identiteit

- Laat de cliënten ervaren dat ze allemaal belangrijk zijn
- Stimuleer de wederkerigheid in het contact
- Benoem en benut de persoonlijke talenten
- Laat cliënten ervaren dat het fijn is om aardig tegen elkaar te zijn en elkaar te helpen

45

© Stichting Gentle Teaching

Streef altijd het geluk van de cliënt na

- Stel je bij alle doelen en plannen de simpele vraag
 - Wordt de cliënt hier gelukkiger van
 - Wordt de cliënt er ongelukkig van als ik het niet doe

46

© Stichting Gentle Teaching

Wees echt en speel geen toneel

De begeleiding is de emotionele kompas voor de cliënten

- De begeleiding straalt enthousiasme en plezier uit
- Het handelen wordt bepaald door zorgzaamheid en compassie
- Boosheid, angst, onmacht wordt losgelaten of omgezet in compassie en vreugde

47

© Stichting Gentle Teaching

Cultuurdragers

- Symbolen of rituelen die kenmerkend zijn voor de gewenste cultuur
 - Woordkeuze
 - Begroeting
 - Kringgesprek
 - ...

48

© Stichting Gentle Teaching

Bied bescherming indien nodig

- Als je een cliënt moet beschermen tegen zichzelf, doe dit dan zo warm mogelijk, zodat dit niet als overheersing of vrijheidsbeperking ervaren kan worden

49

© Stichting Gentle Teaching

Wees onvoorwaardelijk

- Stel geen voorwaarden aan het bieden van hulp
- Kom toezeggingen na, ongeacht het gedrag van de cliënt
- Blijf warm en ondersteunend, ongeacht het gedrag van de cliënt

50

© Stichting Gentle Teaching

Stimuleer wederkerigheid

- Als je zelf contact maakt met een cliënt, probeer dan nadrukkelijk een reactie te ontlokken
- Stimuleer dat cliënten op een positieve manier op elkaar reageren

51

© Stichting Gentle Teaching

Hou rekening met wat de ander aankan

- Maak de cliënt niet verantwoordelijk voor beslissingen of toezeggingen die hij onvoldoende kan overzien
- Geef de cliënt(en) niet de schuld als iets verkeerd gaat, maar kijk hoe je zelf problemen kunt voorkomen

52

© Stichting Gentle Teaching

Wees flexibel

- Stem je af op wat de cliënten nodig hebben en aankunnen
- Beperk beheersmatige regels en afspraken
- Regels en afspraken moeten door de persoon zelf als waardevol beleefd worden
- Noodzakelijke regels hebben te maken met
 - Veiligheid voor de persoon zelf
 - Veiligheid voor andere personen
 - Veiligheid voor jezelf
 - Bewaking van de autonomie van anderen

Inventariseer de afspraken en regels waar een cliënt mee te maken heeft
(pag 48 reader)

53

© Stichting Gentle Teaching

5. Geluk of Levenskwaliteit

Geluk als bron voor het gedrag

Gedrag in relatie tot geluk

- Drie vormen van gedrag:
 - Uiting van een emotie; een teken van (on)gelukkig zijn
 - Gericht op het realiseren van geluk
 - Stereotiep gedrag

55

© Stichting Gentle Teaching

Hoe (on)gelukkig ben je?

- Wat wil je en hoe belangrijk is dat voor je?
 - In welke mate krijg je wat je wilt?
- De mate van geluk wordt bepaald door de relatie tussen hoe belangrijk iets voor je is en hoe het feitelijk beleefd wordt.

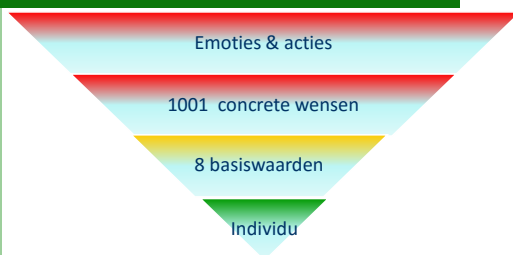
Pag 49 werkboek

56

© Stichting Gentle Teaching

De structuur van levenskwaliteit

57

© Stichting Gentle Teaching

Iedereen wil gelukkig zijn

De realisatie van acht basiswaarden leidt tot geluk / levenskwaliteit

- Zich veilig voelen
- Zich geliefd en liefdevol voelen
- Verbonden voelen
- Het lichaam positief ervaren
- Een positief zelfbeeld hebben
- Houvast in het leven ervaren
- Zingevende activiteiten hebben
- Innerlijke rust ervaren

58

© Stichting Gentle Teaching

Interactief

- Benoem enkele kenmerkende gedragingen van de cliënt
- Geef aan of het een doelgericht gedrag is, een uiting van (on)geluk of een stereotype gedrag
- Met welke basiswaarde(n) kan het gedrag te maken hebben

Pag 50 werkboek

59

© Stichting Gentle Teaching

Kwetsbaarheden en mogelijkheden

- Kwetsbaarheden staan het realiseren van geluk in de weg
- Mogelijkheden halen het realiseren van geluk dichterbij
- Interne kwetsbaarheden en mogelijkheden hebben te maken met de persoon zelf
- Externe kwetsbaarheden en mogelijkheden hebben te maken met omgevingsfactoren

60

© Stichting Gentle Teaching

Opbouw ondersteuningsplan levenskwaliteit

1. Levensloop per basiswaarde beschrijven (niet in het werkboek)
2. Opmerkelijke gedragingen begrijpen vanuit levenskwaliteit
3. Huidige ervaring beschrijven (persoonsbeeld)
4. Verlangens van de cliënt en wat je voor hem hoopt
5. Inventariseren van mogelijkheden en kwetsbaarheden
6. Benoemen van na te streven doelen
7. Benoemen van concrete acties voor de komende periode

61

© Stichting Gentle Teaching

6. Gentle Teaching methodiek

- Een gereedschapskist en handleidingen
- Middelen
 - Technieken
 - dimensies

De gereedschapskist

- Methodiek is geen routebeschrijving maar een gereedschapskist: in het moment kijk je wat je nodig hebt en hoe je het gebruikt
 - Doel
 - Middelen
 - Proces
 - Technieken

63

© Stichting Gentle Teaching

Doelen

- Doelen staat in het perspectief van ontwikkeling van
 - Companionship
 - Kwaliteit van leven
- Het moment is altijd belangrijker dan een vooraf geformuleerd doel

64

© Stichting Gentle Teaching

Methodiek: middelen

- Middelen
 - *Aanwezigheid*
 - *Oogcontact / gelaatsuitdrukking*
 - *Woorden / stem*
 - *Handen / aanrakingen*
 - *Activiteit*

65

© Stichting Gentle Teaching

Aanwezigheid

- Fysiek
 - Kies de juiste lichaamshouding
 - Zorg dat je in beeld bent
- Mentaal
 - Heb alle aandacht in het moment zelf.
 - Heb geen oordelen
 - Verdeel je aandacht: cliënt 75%, jezelf 20% en de omgeving 5%
- Emotioneel
 - Blijf gericht op de gevoelens en betrokkenheid van de cliënt
 - Geniet en geef warme energie aan de cliënt

66

© Stichting Gentle Teaching

Oogcontact

- Kijk vrolijk en warm
- Speel met oogcontact
- Zoek rust in het oogcontact

67

© Stichting Gentle Teaching

Woorden/stem

- De toon is belangrijker dan de woorden zelf bij mensen die niet veel woorden begrijpen
- Gebruik geen woorden die geassocieerd kunnen worden met afkeuring of afwijzing
- Praat zacht en rustig, vooral als de cliënt druk is
- Praat indringend maar niet overheersend

68

© Stichting Gentle Teaching

Handen / aanrakingen

- Raak de ander aan, zoals je je kind, broer/zus, of goede vriend(in) aan zou raken
- Raak op gepaste plaatsen het lichaam aan op een warme manier
- Ben voorspelbaar met je aanrakingen
- Hou de regie in het lichamelijke contact
- Wissel functionele aanrakingen af met warme en rustgevende aanrakingen

69

© Stichting Gentle Teaching

Activiteit

- Activiteit is geen doel maar een middel → contact is belangrijker dan prestatie
- Activiteit kan gebruikt worden als 'veilige' zone in het contact
- Maak het leuk om activiteiten samen te doen
- Ook activiteiten waarin de cliënt passief is, zijn bruikbaar als middel

70

© Stichting Gentle Teaching

Methodiek :proces

- Proces: vier dimensies
 - 1 contact en veiligheid
 - 2 wederkerigheid
 - 3 verdieping companionship
 - 4 sociale ontwikkeling

71

© Stichting Gentle Teaching

1ste dimensie *Contact maken en veiligheid bieden*

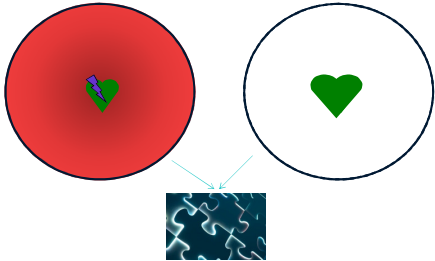
- Ben open en zonder oordelen en verwachtingen
- Treed voorzichtig binnen in de wereld van de ander;
 - Pas je aan aan wat de cliënt nodig heeft
 - Wees bescheiden en maak je zo klein en onzichtbaar als nodig, ...
 - of ben duidelijk aanwezig als dat nodig is
 - Nodig de cliënt nadrukkelijk uit je toe te laten
- Veel investeren, weinig ontvangen
- Contact is belangrijker dan presteren

72

© Stichting Gentle Teaching

Voorzichtig binnenkomen

73 © Stichting Gentle Teaching

2de dimensie *Ontwikkelen van wederkerigheid*

- Maak de cliënt 'partij' in de relatie op basis van de ontwikkeling van een warme identiteit
- Ontlok nadrukkelijk wederkerigheid
 - Kiekeboe
 - Laat de cliënt jou aanraken
 - Ontlok een glimlach
 - Laat de cliënt iets vriendelijks tegen je zeggen
 - Vraag de cliënt je te helpen
- Reageer enthousiast op iedere vorm van wederkerigheid

74 © Stichting Gentle Teaching

3de dimensie: *verdieping van companionship*

- Bied onvoorwaardelijke hulp
- Bevorder wederzijdse belangstelling in elkaar
- Geniet van gezamenlijke activiteiten
- Neem voorzichtig de regie / leiding over
- Blijf gericht op wederzijds contact op moeilijke momenten
- Leer de cliënt omgaan met je afwezigheid

75 © Stichting Gentle Teaching

4de dimensie: Sociale ontwikkeling

- Betrek collega's en andere cliënten in het proces
- Leer de cliënt zich ook verbonden te voelen met anderen
- Help de cliënt zijn kwaliteiten te ontwikkelen in de relaties met anderen
- Enz.... ..

76

© Stichting Gentle Teaching

Methodiek: technieken

- Technieken
 - *Herkaderen*
 - *Delen*
 - *Oprekken*
 - *Dialog*

77

© Stichting Gentle Teaching

Herkaderen

- Wees je bewust van het beeld dat de cliënt kan hebben over jouw aanwezigheid en handelen
- Wees je bewust van het beeld dat de cliënt over zichzelf kan hebben
- Wees je bewust van jouw beeld over de cliënt en zijn/haar handelen
- Wees je bewust van jouw beeld over jezelf in de relatie met de cliënt
- **Richt je op de wederzijdse beelden die je wilt ontwikkelen en breng dat tot uiting in het contact**

78

© Stichting Gentle Teaching

Dialogo

- Wederkerig contact op het belevingsniveau van de ander
- Gelijkwaardig en eerlijk, geen onderliggende agenda
- Gericht op het hele mens-zijn. Probeer de gevoelens van de cliënt in de dialoog een plek te geven
- Uitwisseling van gevoelens en ervaringen
- Meebewegen, maar ook naar het hier en nu halen
- Afwisselend geanimeerd en rustig
- Verbind emoties met directe ervaring
- Zonder voorwaarden en onophoudelijk

79

© Stichting Gentle Teaching

Oprekken

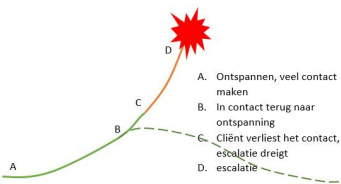
- De basis voor leren omgaan met leiding ontvangen
 - Leren omgaan met verwachtingen van anderen
 - Leren omgaan met 'opwinding'
 - Leren omgaan met uitstel
 - Leren omgaan met 'genoeg is genoeg' en 'nee'
 - Leren omgaan met afstand

80

© Stichting Gentle Teaching

Oplopende spanning

81

© Stichting Gentle Teaching

Delen

- Leren delen is de basis voor sociale ontwikkeling
 - De ruimte delen
 - Bezittingen delen
 - Aandacht delen
 - Samen spelen / werken

82

© Stichting Gentle Teaching

Persoonlijk leerplan

- Doel: wat willen we de cliënt leren
- Wat zijn de mogelijkheden/kwetsbaarheden van ...
- Hoe gebruiken we handen/ogen/stem/aanwezigheid
- Welke hulpmiddelen, activiteit, technieken
- Welke ondersteuning bieden we als het moeilijk wordt
- Waar en wanneer zijn de interacties
- Hoe voorkomen we verstoringen
- Wat zijn mijn leerpunten

83

© Stichting Gentle Teaching

7. Extra sheets

Van gentle zijn naar gentle teaching

- Hoe kan ik de cliënt leren zich onvoorwaardelijk veilig en geliefd te voelen
- Hoe kan ik de liefdevolle kwaliteit van de cliënt stimuleren
- Hoe kan ik de cliënt leren zich ook bij oplopende spanning verbonden met mij te voelen
- Hoe kunnen we met elkaar een cultuur van hoop ontwikkelen
- Wat moet ik zelf leren om dit alles te kunnen, zonder mezelf tekort te doen

85

© Stichting Gentle Teaching

Luisteren met aanwezigheid

- Stel je erop in dat je niet alleen met je oren, maar ook met je hart wilt horen wat de ander zegt
- Blijf tijdens het luisteren naar de ander in contact met jezelf
- Blijf in het moment en onvoorwaardelijk
- Accepteer stilte als een moment voor verdieping
- Stel alleen een verdiepingsvraag, als je echt geïnteresseerd bent in het antwoord
- Hou je eigen mening voor je en ga niet in discussie

86

© Stichting Gentle Teaching

Probleemanalyse

Ga niet direct op zoek naar 'oplossingen' maar analyseer eerst hoe een probleem er uit ziet.

Drie invalshoeken

- Schade-analyse
- Oorzaak-analyse
- Oplossings-analyse

87

Schadeanalyse

- Wie ondervindt schade van het gedrag
- Hoe ernstig is de schade
- Hoe snel moet het stoppen
- Kan schade voorkomen worden zonder het gedrag te veranderen?
- Welke gevoelens roept het gedrag bij de begeleiding op?

88

Oorzaakanalyse

- Welk probleem heeft de cliënt, waardoor het gedrag ontstaat?
- Is de oorzaak van dit probleem weg te nemen door materiele aanpassing, zonder de kwaliteit van leven te beperken?

89

Oplossingsanalyse

- Welke mogelijkheden kunnen benut worden om de relatie met de cliënt zo te versterken, dat op hij moment van spanning te cliënt nog begeleidbaar is?
- Wat heeft de begeleiding nodig om dit te kunnen doen?
- Welke barrières zijn er in de omgeving om dit te doen?

90
